

สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรด้านการคืนอากรตามมาตรา ๑๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๘) พุทธศักราช ๒๕๕๒: คู่มือผู้ประกอบการ

๑. ความนำ

การคืนเงินอากรมีหลายกรณีด้วยกัน เช่น การคืนเงินอากรสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาแล้วส่งกลับออกไปยังเมืองต่างประเทศโดยไม่เปลี่ยนแปลงสภาพจากเดิม ณ ขณะนำเข้า การคืนเงินอากรสำหรับสินค้าที่แตกหักเสียหาย หรือสูญหาย และสินค้าขาดหายจากที่สำแดงในใบขนสินค้า การคืนเงินอากรสำหรับสินค้าที่ตรวจพบว่าอัตราอากรต่ำกว่าหรือสภาพดีต่อกว่าที่สำแดงในใบขนสินค้า และการคืนเงินอากรที่ได้ชำระไว้เกินเพราะเหตุต่างๆ เช่น สำแดงชนิดสินค้าผิด สำแดงราคาผิด และสำแดงประเภทพิกัดผิด เป็นต้น

แต่ในทางศุลกากรจะแบ่งการคืนเงินอากรออกเป็น ๒ ประเภท คือ **ประเภทแรก การคืนเงินอากรทั่วไป** ซึ่งได้แก่ การคืนเงินอากรสำหรับของที่ส่งกลับในสภาพเดิมที่นำเข้ามาตามนัยมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๘) พุทธศักราช ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๙ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕^๑ หรือเรียกโดยย่อว่า “การคืนอากรตามมาตรา ๑๙” ซึ่งจะได้รับการคืนเงินอากร ๙ ใน ๑๐ ส่วน หรือส่วนที่เกิน ๑,๐๐๐ บาทของจำนวนที่ได้เรียกเก็บไว้ โดยคำนวณตามใบขนสินค้าขาออกแต่ละฉบับ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า หรือการคืนเงินอากรอื่นใดที่ไม่ใช่การคืนอากรตามนัยมาตรา ๑๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๘) พุทธศักราช ๒๕๕๒ ซึ่งอาจเกิดจากกรณีต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ การคืนเงินอากรเนื่องจากชำระอากรในราคาที่สูงกว่าบัญชีราคาสินค้า (Invoice) และได้ส่งหนังสือขอคืนเงินอากรไว้ก่อนการรับมอบของไปจากอารักขาของศุลกากรหรือส่งของออก การคืนเงินอากรที่ได้ชำระไว้เกินเนื่องจากชำระอากรในพิกัดอัตราสูง และได้ส่งหนังสือขอคืนเงินค่าภาษีอากรไว้ก่อนการรับมอบของไปจากอารักขาของศุลกากรหรือส่งของออก การคืนเงินอากรที่ได้ชำระไว้เกินเนื่องจากผู้นำของเข้าอุทธรณ์การประเมินเงินอากรและผลการอุทธรณ์ทำให้ได้รับการคืนเงินอากร การคืนเงินอากรเนื่องจากของนำเข้าไม่ครบ การคืนเงินอากรกรณีของแตกหัก เสียหาย หรือสูญหาย ที่กรมศุลกากรงดเว้นการเรียกเก็บอากรตามนัยมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร

^๑ มาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๘) พุทธศักราช ๒๕๕๒ ความว่า “ของใดที่พิสูจน์เป็นที่พอใจอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายว่าเป็นของรายเดียวกันกับที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและเสียอากรแล้ว ถ้าส่งกลับออกไปยังเมืองต่างประเทศหรือส่งกลับเป็นของใช้สิ้นเปลืองในเรือเดินทางไปเมืองต่างประเทศ ให้คืนเงินอากรขาเข้าให้แก่ผู้นำของเข้าไว้ในสัดส่วน หรือส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทของจำนวนที่ได้เรียกเก็บไว้ โดยคำนวณตามใบขนสินค้าขาออกแต่ละฉบับ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (ก) ระหว่างที่อยู่ในราชอาณาจักร ของนั้นมีได้ใช้ประโยชน์ด้วยประการใดๆ เว้นแต่เพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งของนั้นกลับออกไป และมีได้เปลี่ยนแปลงรูปลักษณะใดๆ
- (ข) ของนั้นได้ส่งกลับออกไปทางท่าหรือที่สำหรับการส่งออกซึ่งของที่ขอคืนอากรขาเข้า
- (ค) ของนั้นได้ส่งกลับออกไปภายในหนึ่งปีนับแต่วันนำเข้า และ
- (ง) ต้องขอคืนเงินอากรภายในหกเดือนนับแต่วันที่ส่งของนั้นกลับออกไป

อธิบดีมีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการพิสูจน์ของ การส่งของกลับออกไป การจัดทำ และยื่นเอกสารต่างๆ การคำนวณเงินอากรที่พึงคืนให้ และวิธีการอื่นๆ เกี่ยวกับการขอคืนเงินอากรนี้”

พระพุทศักราช ๒๕๖๕^๒ การคืนเงินอากรกรณีตรวจพบการสำแดงประเภทพิกัดผิดและอัตราอากรจริงต่ำกว่าที่สำแดง การคืนเงินอากรกรณีตรวจพบชนิดและคุณภาพสินค้าต่ำกว่าสภาพที่สำแดงในใบขนสินค้า การคืนเงินอากรกรณีคำนวณเงินอากรผิดตามมาตรา ๑๐ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทศักราช ๒๕๖๕^๓ การคืนเงินอากรกรณีสำแดงสกุลเงิน อัตราแลกเปลี่ยน ราคา และอัตราอากรผิด เป็นเหตุให้ชำระอากรไว้เกิน การคืนเงินอากรกรณีได้รับลดอัตราอากรตามประกาศกระทรวงการคลังที่ผู้นำของเข้าได้ชำระอากรไว้ในอัตราที่ยังไม่ได้ลด การคืนเงินอากรเพราะได้รับยกเว้นอากรตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ การคืนเงินอากรกรณีของนำเข้ามาผิดท่า การคืนเงินอากรกรณีลดอัตราอากรตามข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ การคืนเงินอากรกรณีของไม่ได้ส่งออกหรือส่งออกไม่ครบ และการคืนเงินอากรขาเข้าสำหรับน้ำมันที่ได้เติมในอากาศยานหรือในเรือที่เดินทางไปต่างประเทศตามภาค ๔ ของที่ได้รับยกเว้นอากร ประเภท ๘ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐^๔ อีกด้วย

ส่วนการคืนอากรอีกประเภทหนึ่ง คือ การคืนอากรการผลิตเพื่อส่งออกตามความนัยมาตรา ๑๕ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๖๒ อันเป็นการคืนเงินอากรขาเข้าที่ได้ชำระไว้แล้วสำหรับของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อใช้ผลิต ผสม ประกอบ หรือบรรจุแล้วส่งออกป้อนราชอาณาจักรภายใน ๑ ปี นับแต่วันนำเข้า ซึ่งการคืนอากรประเภทหลังนี้จัดเป็นหนึ่งในมาตรการส่งเสริมการส่งออกที่สำคัญของประเทศ

^๒ มาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทศักราช ๒๕๖๕ ความว่า “ถ้าของใดที่เก็บในคลังสินค้า หรือที่ยื่นใบขนเพื่อเก็บในคลังสินค้า หรือที่ยื่นใบขนเพื่อรับมอบไปจากคลังสินค้านั้น สูญหาย หรือถูกทำลายโดยอุบัติเหตุอันมิอาจหลีกเลี่ยงเสียได้ ในขณะที่อยู่บนเรือก็ดี หรือในเวลาย้ายถอนขนขึ้นก็ดี ในเวลารับเข้าเก็บในคลังสินค้าหรือเวลาที่อยู่ในคลังสินค้านั้นก็ดี ท่านว่าอธิบดีอาจยกเว้นค่าภาษีที่จะต้องเสีย หรือคืนค่าภาษีที่ได้เสียแล้วสำหรับของนั้นได้”

^๓ มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พระพุทศักราช ๒๕๖๕ ความว่า “บรรดาค่าภาษีนั้น ให้เก็บตามบทพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร การเสียค่าภาษีให้เสียแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในเวลาที่ยื่นใบขนสินค้าให้ ถ้าค่าภาษีที่ได้เสียไว้ไม่ครบถ้วนตามจำนวนที่จะต้องเสียจริง กรมศุลกากรมีสิทธิเรียกเก็บส่วนที่ขาดจนครบ แต่ในกรณีที่ได้ปรากฏหลังจากที่ได้ปล่อยของไปจากอารักขาของศุลกากร หรือได้ส่งของออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วว่า ค่าภาษีที่ได้เสียไว้ไม่ครบถ้วนตามจำนวนที่จะต้องเสียจริง และค่าภาษีที่ขาดมีจำนวนไม่เกินยี่สิบบาทตามใบขนสินค้าฉบับหนึ่งๆ อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายจะสั่งให้จัดการเรียกเก็บเพิ่มเติมก็ได้

เว้นแต่ในกรณีที่มีการหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงอากร สิทธิของกรมศุลกากรที่จะเรียกอากรที่ขาดเพราะเหตุอันเกี่ยวกับชนิด คุณภาพ ปริมาณ น้ำหนัก หรือราคาแห่งของใดๆ หรือเกี่ยวกับอัตราอากรสำหรับของใดๆ นั้นให้มีอายุความสิบปี แต่ในเหตุที่ได้คำนวณจำนวนเงินอากรผิดให้มีอายุความสองปี ทั้งนี้ นับจากวันที่นำของเข้าหรือส่งของออก

ในกรณีที่เห็นสมควร อธิบดีมีอำนาจคืนเงินอากรส่วนที่เสียไว้เกินเฉพาะในเหตุที่ได้คำนวณจำนวนเงินอากรผิดโดยไม่จำเป็นต้องมีคำเรียกร้องขอคืน แต่มีให้สั่งคืนเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับจากวันที่นำของเข้าหรือส่งของออก

สิทธิในการเรียกร้องขอคืนเงินอากรเพราะเหตุที่ได้เสียไว้เกินจำนวนที่พึงต้องเสียจริงเป็นอันสิ้นไปเมื่อครบกำหนดสองปีนับจากวันที่นำของเข้าหรือส่งของออก แล้วแต่กรณี แต่คำเรียกร้องขอคืนอากรเพราะเหตุอันเกี่ยวกับชนิด คุณภาพ ปริมาณ น้ำหนัก หรือราคาแห่งของใดๆ หรือเกี่ยวกับอัตราอากรสำหรับของใดๆ นั้น มิให้รับพิจารณาหลังจากที่ได้เสียอากรและของนั้นๆ ได้ส่งมอบหรือส่งออกไปแล้ว เว้นแต่ในกรณีที่ได้แจ้งความไว้ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนการส่งมอบหรือส่งออกว่าจะยื่นคำเรียกร้องดังกล่าว หรือในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พึงต้องรู้ก่อนส่งมอบหรือส่งออกกว่าอากรที่ชำระไว้เกินจำนวนที่พึงต้องเสียสำหรับของที่ส่งมอบหรือส่งออก”

^๔ ภาค ๔ ของที่ได้รับยกเว้นอากร ประเภท ๘ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร ความว่า “น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหยอดเครื่อง และสิ่งที่ใช้ในการหล่อลื่นที่เติมในอากาศยาน หรือในเรือที่มีขนาดเกินกว่าห้าร้อยตันกรอสส์ ซึ่งศุลกากรได้ปล่อยให้ไปต่างประเทศแล้ว

หมายเหตุ อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจในอันที่จะทำให้บทยกเว้นนี้บังเกิดผลโดยวิธีคืนเงินอากรที่ได้ชำระแล้วให้แก่ผู้นำของเข้าในเมื่อได้พิสูจน์ให้เป็นที่พอใจว่าของดังกล่าวได้จำหน่ายหรือใช้ไปเพื่อการนี้”

ทั้งนี้ จะได้กล่าวอธิบายถึงความหมาย หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ตลอดจนขั้นตอนการขอรับบริการเพื่อใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรด้านดังกล่าวในหัวข้อต่อไป

